

UDENRIGSMINISTERIET

Spørgsmål fra Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til handels- og investeringsministeren af 14. juni 2012 omtrykt 21. juni 2012. FLF alm. del 314

Spørgsmål nr. 314:

Ministeren bedes redegøre for den aktuelle frihandelsaftale mellem Norge og EU, særligt i henseende til baggrund, historik, Norges eksportmuligheder af fisk til EU, Danmarks muligheder for at eksportere blomster og planter til Norge og kommende genforhandling af aftalen.

Svar:

Norges forhold til EU er reguleret ved ca. 75 aftaler, hvoraf aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, EØS, er langt den vigtigste. Aftalen omfatter en hoveddel (129 artikler med protokoller, bilag og erklæringer) og mere end 8.000 retsakter fra EU. I kraft af aftalen indgår Norge i EU's indre marked. Landbrugsprodukter og fisk er ikke omfattet af aftalens bestemmelser om frihandel.

I henhold til EØS-aftalens artikel 19 skal de kontraherende parter imidlertid arbejde for, at samhandelen med landbrugsprodukter gradvis liberaliseres. Med henblik herpå skal parterne hvert andet år evaluere vilkårene for samhandelen med landbrugsprodukter for at nedbringe toldbarriererne.

Siden EØS-aftalens ikrafttræden i 1994 er der imidlertid kun blevet indgået to aftaler mellem EU og Norge om yderligere liberalisering. Den første aftale, som blev indgået i 2002, omfattede ordninger for gensidig handel med ost og gensidige indrømmelser for en række landbrugsprodukter, herunder toldkontingenter. Den seneste aftale blev indgået i 2010 med ikrafttræden januar 2012. Den omfatter bl.a. yderligere fuldstændig liberalisering for nogle produkter, hvorved ca. 60 % af handelen med landbrugsprodukter mellem Norge og EU er fuldstændig fri. For mere følsomme produkter som kød, mejeriprodukter, frugt, grøntsager og pryddplanter er der opnået enighed om toldkontingenter eller toldnedsættelser. Specifikt for så vidt angår blomster og planter, hvor de norske toldsats er historisk er meget høje (typisk minimum 60 pct.) stod Norge imidlertid meget stejlt i forhandlingerne. Således reduceres satserne på udvalgte produkter (roser, tulipaner, liljer mfl.) kun ca. 15-30 pct. Der er fastsat særlige bestemmelser for forvaltning af toldkontingenterne for ost. Da Norge primært har defensive interesser på landbrugsområdet, og i lyset af at det kun er lykkedes at forhandle to aftaler på plads i løbet af 18 år, er der ikke udsigt til indgåelse af en ny aftale under artikel 19 inden for de næste par år.

Norge har på en række områder, især gennem EØS-aftalen, opnået betydelige toldindrømmelser for fiskeprodukter til EU. Danmark efterspørger som udgangspunkt råvarer fra Norge til

videreforarbejdning i den danske fiskeforarbejdningsindustri, hvorimod Norge gerne ser liberaliseringer for hel- og halvforarbejdede fiskeriprodukter til EU.

I forbindelse med indgåelse af EØS-aftalen forpligtede Norge sig i en brevveksling med EU til at stille torsk i Barentshavet til rådighed for EU. Dette skete ved en konsolideret andel af den norske del af TAC for torsk, som skulle modsvares af kvoter stillet til rådighed for Norge af EU.

Rammerne for handel med fisk er reguleret i protokol 9 til EØS-aftalen. Herudover blev der i 1973 indgået en aftale mellem EF og Norge om handel med fisk og fiskevarer. I forbindelse med udvidelsen af EU med en række medlemslande har Norge i tillægsprotokoller opnået en række toldindrømmelser på fisk i 2004 og 2007. Senest er der i juli 2010 indgået en tillægsprotokol til aftalen mellem EU og Norge om særlige bestemmelser for perioden 2009 – 2014 for import til EU af visse fiskerivarer.

Denne tillægsprotokol blev forhandlet på plads samtidig med forhandlingerne om fornyelse af den såkaldte finansielle mekanisme for perioden 2009-2014. Den finansielle mekanisme omhandler EØS-landenes finansielle bidrag til økonomisk og social udligning i visse EU-lande. Det kan forventes, at tillægsprotokollen vil blive genforhandlet, når den finansielle mekanisme igen skal fornyes for perioden efter 2014. Disse forhandlinger er endnu ikke påbegyndt.